

Araştırma Makalesi
Research Article

Assist. Prof. Dr. Pakize Arıkan SANDIKCIOĞLU

Nevşehir University, Faculty of Arts and Science, Department of Sociology, Nevşehir-Turkey.
pakizearikan@yahoo.com

The Richness of Perceptual Content

Abstract

This study aims to present one of the most effective arguments given against conceptualism about perceptual content. Conceptualism is the view that perceptual content is wholly conceptual, so that a subject cannot undergo a perceptual experience unless he possesses concepts that properly characterize the content of his experience. The Argument from Richness of Perceptual Content states that perceptual content cannot be conceptual because it contains so many details that it is unlikely that a subject deploys so many concepts while having a perceptual experience.

Keywords

Conceptualism, Perceptual Content, Richness of Perceptual Content.

The world is perceptually represented to us in a certain way; the sky as blue, the orange as round, and the cotton as soft. In that sense, perception is supposed to be directed to or about the external world. This *aboutness* is usually characterized as the content of perception. And the content of perception can be roughly defined as “how the experiences represent the world to be” (Crane 1992: 137). Whenever we have a perceptual experience there is a specific way through which the external world is conveyed to us. For instance, my current perception of my computer represents me the computer as being rectangular, black, etc. Even though the representational character of perceptual experience is agreed upon by many philosophers, there is an intractable disagreement about whether the representational content of perception, namely, the way it represents the world is conceptual or not. While conceptualists claim that perceptual content is wholly conceptual, nonconceptualists hold that perception can also represent nonconceptually. The aim of this study is to present one major argument given against conceptualism about perceptual content named ‘The Richness Argument’. The argument relies on the fact that perceptual content is too rich in detail to be conceptually captured. That is to say, it stresses the implausibility of the claim that we need to possess or deploy all concepts that specify every single aspect presented in perception.

Conceptualism, whose major proponents are John McDowell (1996) and Bill Brewer (1999), is the view that perception represents the world conceptually, or that it has conceptual content. For conceptualists, a subject who has a contentful perceptual experience needs to possess all of the concepts that occur in a proper characterization of the content of his perceptual experience. For instance, one cannot perceive that the sky is blue, without possessing the concepts ‘blue’ and ‘sky’. The main motivation of conceptualism derives from the fact that perception justifies or warrants perceptual beliefs which are themselves conceptual. It is hardly denied that perceptual beliefs are formed on the basis of perceptual experiences. For instance, when someone is asked why he believes that the sky is blue, the most natural answer we would expect is ‘Because I see that it is blue.’ In other words, the content of perceptual experiences can constitute and can be given as reasons for holding certain perceptual beliefs. If this is so, it is claimed, perceptual content has to be conceptual since a nonconceptual item cannot play this justificatory role attributed to perception (McDowell 1996).

Nonconceptualism on the contrary claims that the subject does not need to possess all those concepts. It is possible to perceive that the sky is blue without possessing any of the concepts ‘sky’ and ‘blue’. It is claimed that the fact that perceptual content of perception is nonconceptual does not exempt perception from the realm of rationality or justification. Perceptual content is nonconceptual but nevertheless representational; therefore it can perfectly bear rational relations to perceptual beliefs.

The root of the debate about whether perceptual content is conceptual or not goes back to the Kantian theory of intuitions that can be seen as the “*hidden historical origin of both sides of the contemporary debate between conceptualists and nonconceptualists*” (Hannah 2006: 90-91, emphasis on its original). Although Kant’s emphasis on concepts in the formation of human experience leads to the common belief that he is a conceptualist, some authors hold that in Kantian philosophy there is nevertheless room for nonconceptual representational content of perception. It is well

known that the Kantian notion of experience requires “both sensory input and intellectual organization” (Guyer 2006: 53). Experience, for him, arises out of the cooperation of intuitions and concepts or sensibility and understanding. The interdependency of these two faculties is the main conceptualist motivation that leads to the view that concepts are indispensable for perception. Similarly, Kant’s famous words about the blindness of intuitions without concepts lead to a conceptualist reading of the Kantian theory. However, it is also held that Kant is a nonconceptualist because he endorses the view that intuitions, which can be characterized as objective representations of objects in sensibility, do have representational content and have rational bearing on belief and knowledge on their own. For instance, Hannah (2006), who favors a nonconceptualist reading of Kant, argues that Kantian intuitions without the contribution of understanding can be considered as “*objectively valid nonconceptual intuition.*” These two rival readings of Kant and the debate between conceptualism and non-conceptualism force us to establish a notion of ‘perception’ that would clarify the framework and subject matter of the debate. The notion in question should not be in advance equated with the Kantian understanding of experience that already includes the faculty of understanding, for this would immediately rule out all nonconceptualist positions and trivialize conceptualism. Similarly, perception cannot be considered as nonconceptual, nonrepresentational subjective sensations or raw feels either, for this would abolish the epistemic role perception is supposed to have in the formation of perceptual beliefs and would miss the essence of the debate. ‘Perception’ is a vague notion; it roughly refers to a fundamental mechanism to interact with the environment through our sense organs. However, if we are to provide a neutral notion of perception that both sides of the debate would not disagree, we can at least say that perception is a perceptual state that is representational, i.e. that is directed to or about the external world. So, it can be said that the conceptualist-nonconceptualist debate mainly focuses on whether such a perceptual state (representational and epistemically relevant) is conceptual or not.¹

There are numerous nonconceptualist arguments that aim to show how such an understanding of perception with representational content can occur even though conceptual capacities that are needed to characterize its content are not in play. In this work, I will present only one of them; the argument known as “the Argument from Richness of Perceptual Content” which, I believe, deserves special attention for it highlights an important difference between perceptual content and belief content. The argument roughly states that, contrary to belief content, perceptual content cannot be conceptual because the number of details it contains outstrips the number of concepts deployed by a subject. It will be shown that we have good reasons to believe that perceptual content is rich in detail. It will be further argued that even though it does not

---

¹ From now on I will use ‘perception’ and ‘perceptual experience’ as a perceptual state with representational content without presupposing any conceptualist or nonconceptualist implication.

necessarily falsify conceptualism, the Richness Argument constitutes a critical challenge against conceptualism.²

It is crucial to note that if perceptual content is conceptual it is not sufficient that a subject possesses concepts that provide a complete specification of the content in question.³ The subject should also deploy those concepts while having the perceptual experience for, “possession of concepts alone is insufficient to determine the content actually entertained” (Chuard 2007). In other words, the subjects besides possessing relevant conceptual capacities that characterize his experience should also actualize these capacities in that experience. For instance, if we are currently holding the belief that the world is round, the content is not determined by concepts that we already possess such as ‘square’, ‘planet’ etc., but by concepts that we both possess and deploy in these beliefs, namely, ‘round’ and ‘world’. The Richness Argument, then, which I believe is the most essential attack on conceptualism, is based upon the fact that perceptual content is rich, that is, it has countless details, objects and properties represented simultaneously in a single perception. It is argued that it is unlikely that we possess and deploy every concept that specifies each single aspect represented in perception simultaneously. But if conceptualism is correct, it has to show that every time we have an experience, we do not only possess but also deploy specific concepts that capture all details that are perceptually presented to us. What is conveyed to us through perception is so rich that claiming that they are conceptual seems to require the deployment of a gigantic amount of concepts at once. In other words, the argument is based upon the implausibility of the conceptualist claim that all concepts that are used to specify all objects, properties or relations presented in a single perceptual experience are operative in this experience at the same time.

As we will see conceptualists may avoid the challenge posed by this argument through denying that perceptual experiences have rich contents, that is, through claiming that rich details that are supposed to be presented in experience do not in fact show up as parts of the representational content of the experience. If it can be shown that we do not genuinely perceive the details of a perceptual scene, the Richness argument would fail. Therefore, in order for the Richness Argument to make sense we should be able to show that perceptual content is actually rich as assumed by nonconceptualists.

Is perceptual content rich? Do details that are supposed to be presented in experiences really count as perceptual content at all? It is hard to deny that perceptual experiences usually convey us a huge amount of information simultaneously. Even a

---

² Even though the Richness Argument is usually conflated with and cited together with the Argument from Fineness of Grain, it relies on a different aspect of perceptual content. The latter is rather about the determinacy of the details presented in perception while the former is about the quantity of those details.

³ Concept possession is not considered as a simple ability like perceptual discrimination by both sides of the debate. If taken so conceptualism would be trivial. Concept possession rather requires complex cognitive abilities such as the ability to use the concepts in different thoughts and at different occasions. For more detail see, Tye (2005) and Kelly (2001). Similarly, McDowell holds that concepts that are deployed in perception need to be exercisable in active thinking as well and cannot be merely a perceptual ability (1996: 11).

quick glance at an object may represent various properties of it and its surroundings in a very short moment. Almost everyone would agree that we do not experience objects as isolated from their surroundings or fragmented and discontinuous. Objects are embedded in an environment that usually contains many other objects that possess numerous properties. Right now I have a conscious experience of my computer in front of me. Besides the fact that I perceive a computer, my visual experience also conveys me limitless information about the properties of my computer. Its color, its shape, its keys, its screen and many other details about it are presented to me. What is more is that my perception does not merely represent the computer and its countless details. My perceptual experience also represents and provides me information about the background of the computer. While I perceive the computer I also see the papers, books and the pen next to it. Similarly, I also perceive the part of the table which the computer is on. And I also perceive countless properties all of those details have. We can in principle enlarge this list to include every detail of the content of my perceptual experience if we have enough time and conceptual repertoire (Heck 2000: 489). However, the question is whether we do actually deploy so many concepts simultaneously each time we have an experience with a rich content. Given the conceptualist claim that perception is fully conceptual, that is, each single aspect represented in perception is conceptual, it is hard to imagine how so many concepts can be at work simultaneously and sometimes in a very short duration of time. Given that it would take a pretty long time to form thoughts and beliefs about so many distinct objects, we have reason to suppose that the content of perception has to be different from the content of belief or thought in not being conceptual. Similarly, it is reasonable to claim that it is possible not to deploy at least one concept that specifies one object or property represented in perception. If this is so, we have reason to reject the claim that perceptual content is wholly conceptual. The following quotation from E. J. Lowe illustrates the point of the richness argument very clearly:

Consider, for instance, the sort of visual experience that one might enjoy upon suddenly entering a cluttered work-shop or a highly variegated region of jungle for the first time. The perceived scene may be immensely complex and rich in detail- and yet one is seemingly able to take it all in at a single glance, without having time to recognize every one of its ingredients individually as something of this or that kind (Lowe 2000: 135).

Even though conceptualists do not equate perception with other kinds of propositional attitudes such as beliefs, they nevertheless claim that they have the same kind of content. This is why I find it perfectly reasonable to think that what we hold to be true about the conceptual content of a belief may also be held to be true about perceptual content of experience. The rich content of perceptual experience seems to be in contrast with the limited content of a belief one holds at a given time. When we believe a proposition, say “*a* is *F*,” we are not at the same time believing a multitude of details about *a*. In believing that a table is round we do not simultaneously believe that it is also red and situated in a specific environment. A belief has a limited content. Even though in principle we can form countless beliefs about countless details, it seems implausible to claim that we can gather all these details in a single belief. The very same point can be made clearer by mentioning Dretske’s distinction between analog versus digital encoding of information that he takes to exist between perceptual and cognitive

states and that can be interpreted as a different formulation of the Richness Argument. Dretske states:

I will say that a signal (structure, event, state) carries the information that s is F in *digital* form if and only if the signal carries no additional information about s , no information that is not already nested in s 's being F . If the signal *does* carry additional information about s , information that is *not* nested in s 's being F , then I shall say that the signal carries this information in analog form (Dretske 2003: 26).

Dretske wants us to consider the differences between a picture and a statement. The statement that there is a cup with coffee in it conveys the information in a digital way, since there is no more information carried with it. However, the picture or photograph of a cup with coffee in it contains also the information of the color, shape or size of the cup as well as other countless details about the cup, the coffee and their surroundings (2003: 26-27). Dretske finds a similar distinction between perceptions and cognitive processes such as beliefs. The content of perception when looking at a red apple is analog because it carries information other than the redness of the apple. On the other hand, the content of the belief that an apple is red is digital because it carries no more information other than the redness of the apple and information that is already contained in the apple's being red. The difference between these two ways of information coding, according to Dretske, indicates the difference between conceptual and nonconceptual content:

The contrast between an analog and a digital encoding of information (as just defined) is useful for distinguishing between sensory and cognitive processes. Perception is a process by means of which information is delivered within a richer matrix of information (hence in *analog* form) to the cognitive centers for their selective use (2003: 30).

This is why Dretske claims that perceptual content is nonconceptual and belief content is conceptual. If perceptual experiences and beliefs share the same kinds of content, conceptualists should be able to give an account of why belief content is limited in information while perceptual content is not.

It should be noted that what nonconceptualists aim to show is not that in each perceptual experience there are rich details that we are paying attention to or always noticing. It is hardly denied that we are not always fully aware of what we experience. For the amount of information conveyed by an experience is too much to process and register simultaneously (Chuard 2007). What the Richness Argument aims to show, rather, is that perceptual experiences usually convey more information than we actually notice, attend or register.⁴ It is unlikely that we notice or pay attention to everything

---

⁴ The argument should not be understood as if being inattentive or unnoticed necessarily entails being nonconceptual or that there is a logical connection between being attentive and being conceptual. It is in principle possible to claim that inattentive perceptions have conceptual content or that attentive perceptions are nevertheless nonconceptual. The argument rather aims to show that perceptual content is too rich to be conceptually captured and the existence of inattentive or unnoticed perceptions are considered to be evidences to show that perceptual content is actually rich in detail.

represented in experience. However, this does not mean that things that we do not attend do not enter the content of experiences at all. Even though we do not notice or pay attention to every aspect presented in perception, we nevertheless perceive them to be in a certain way. While looking at my computer I also see the book behind it even though my attention is fixed on the computer and I do not notice the book during my experience. The fact that I cannot identify the book at the time of the experience does not erase it from the content of my experience. As Martin says, "... one can fail to notice how things appear to one" (1992: 748). As this remark illustrates, even though one fails to notice them, things nevertheless appear to one, that is to say, they are nevertheless represented, and thus, are experienced to be in a certain way.

However, whether unnoticed or inattentive perception counts as experience or not, and hence whether perceptual content is actually rich or not, is a controversial issue among philosophers. It can be claimed that such states are not epistemologically relevant enough to count as perceptual experience. So, a conceptualist can still hold that we only perceive what we actually notice or attend. For instance, in his article "Is the Visual World a Grand Illusion?" Alva Noë states that the cases of change blindness where perceivers fail to see the change indicate the fact that perception is fundamentally attention-dependent and that you perceive only what you attend (2002: 5). Change blindness can be defined as follows: "When brief blank fields are placed between alternating displays of an original and a modified scene, a striking failure of perception is induced: The changes become extremely difficult to notice, even when they are large, presented repeatedly, and the observer expects them to occur" (Rensink et.al. 2000: 127). This shows that there are cases where we are not consciously attending or noticing something which is just in front of our eyes. Therefore, we cannot so easily claim that we perceive all the details that are in our visual field. "If something occurs outside of the scope of attention, even if it's perfectly visible, you won't see it" (Noë 2002: 5). Given that what we actually notice or attend to is limited, the Richness Argument cannot refute conceptualism, since it is possible to claim that perceptual experiences are not so rich after all. Correspondingly, O'Regan et al. claim that "we do not have a coherent and detailed representation of the coherent and detailed world that surrounds us" (2000: 127), contrary to what most of us believe. However, the fact that we do not perceive every perceptual detail, as the change blindness experiment shows, does not entail that we never perceive such details. It is still quite plausible to claim that perception is usually rich, that we perceive most of the details visually presented to us even though not all of them.

The conceptualist challenge against the Richness Argument can be resisted in several ways. First consider Dretske's comment on this subject. It is quite reasonable in some cases to make the remark "But you *must* have seen it" to a person. This is because of the fact that "despite what the person *thought* he saw, or whether he thought he saw anything at all, the physical and psychological conditions were such that the object must have looked some way to him" (Dretske 1969: 18). So, the first intuitive and simple reason for believing that experiences have rich content is the fact that we are usually (even if not always) in appropriate physical and psychological conditions to perceive objects in our visual field, such as the surroundings of an object we attentively

experience. Even though this reasoning is not convincing enough, it nevertheless encourages us to consider unnoticed perception as a genuine perceptual experience.

A second and more important reason is phenomenological. It is based upon how unnoticed, inattentive or unrecognized perception of details affects the phenomenology of an experience. There is a sense that the representational content of experience, the way it represents the world to be, is strongly related to its phenomenology, to how it is like to have that experience. A perceptual experience has both a phenomenology and a representational content. If unnoticed or inattentive perception does not count a genuine perceptual experience at all, it can hardly be said that it has a phenomenology. However, unnoticed perceptions have a phenomenology, or contribute to the phenomenology of an experience. And if they have phenomenological properties they should count as genuine experience. Imagine two people who are looking at identical objects, with identical backgrounds, in the same viewing conditions such that we can assume that they have very similar phenomenal feels. Suppose also that those people are not merely looking at the objects; their attention is completely fixed on them, so that they do not notice or attend to any other object around. Now suppose that we somehow remove some objects from the visual field of one of them without making him feel the removal. Can we now say that the two people still have the same experience with the same phenomenology? I think not. The more objects we remove, the more obvious the difference between their experiences will be. Similarly, two persons fixing their attention on identical objects, one of which is isolated and the other is embedded in a background, will have experiences with different phenomenal properties. Moreover, there are cases where we realize that we were hearing a sound only when the sound is over. The fact that we experience the change in the sound, or detect its removal suggests that we were already experiencing it. Can we say that we were not experiencing the sound at all because of the fact that we were not noticing it? If unnoticed perception does not count as perception at all, then its absence or disappearance should make no change in the phenomenology of perceptual experience. But it seems that it does. As Chuard notes, this is a good reason to accept that those experiences are real perceptual experiences (2007). That is, we do perceive some objects or events even though we do not realize at the moment that we do.

Another important reason for believing that inattentive or unnoticed perceptions count as genuine perceptual experience, that is cited by Chuard and other thinkers as well, is based upon sensory memory. In his *Seeing and Knowing*, Dretske states that it is possible for us to remember having seen things although we cannot remember being aware of seeing them (1969: 11). It is crucial here to note that the fact that we cannot remember being aware of them is due to our failure to notice or attend to them rather than our failure to remember our attentive experience of them. It usually happens that we suddenly remember having seen an object or a detail about an object, that is, retrieve information about an object that we did not notice during the experience of it. This, I believe, should not be confused with remembering a fully attentive experience of an object that we have forgotten. For instance, suppose that you are walking down the street. Among the things that you are inattentively perceiving there is also a bakery. At the time of the experience you do not consciously notice it. If someone asks you where the bakery is, you will say that you do not know. Still it is conceivable that sometimes

after the experience you suddenly remember that there was a bakery on your way. Or consider cases when you are trying to find something which is actually just in front of your eyes and when you later remember where you saw it. The fact that we can remember such details after the experience is over indicates the fact that those unnoticed or unattended details were experienced after all, and that their experiences have a representational content. For, if they were not experienced at all, then they would not be remembered either. If you did not experience the bakery, as most conceptualists would claim, you would never be able to remember that there was one on your way, that is, to remember having seen the bakery. Similarly, it usually happens that we find ourselves singing a song or thinking about a song suddenly without any reason or without knowing where you heard this song from. But it is usually the case that we actually heard the song from our friend a while ago, but were not noticing her singing it and later remembered the song without remembering our hearing of it. As Michael Martin states, “one’s memory experiences typically derive from one’s past perceptions” (1992: 750), so, the fact that we have memory experiences indicates that we actually had such past experience.

We have seen that there are several philosophical reasons for believing that perception has rich content. Even McDowell himself seems to endorse the richness of perceptual content (McDowell 1996: 49, n. 6). The richness of perceptual content seems to pose a serious difficulty for conceptualism for it obliges the conceptualist to account for how so many details can be conceptually captured by a subject at once. Certainly, the Richness Argument is not without its critics and does not put the final point to the conceptualist-nonconceptualist debate. Conceptualism has two options against the argument: It can deny that perceptual content is actually rich as nonconceptualists suppose. This work attempts to show that this is not a plausible option. Or, it can accept the richness of perceptual content but goes on to insist that details that are represented in perception are nevertheless conceptual. In other words, it can reconcile richness and conceptuality of perceptual content. So, conceptualists may accept that perceptual content is rich, that we perceive more than what we actually notice, but deny that we can perceive more than what our conceptual repertoire permits. For this second option to work, conceptualism has to provide a notion of conceptual capacity that can deal with the point highlighted by nonconceptualists: with the question of how so many concepts can be deployed during a single experience. It is in principle possible to construct a notion of ‘conceptual’ that permits even inattentive perceptions to fall under it. Conceptualism can argue that deployment of concepts does not in fact require a complex cognitive task, that many concepts can be easily deployed at once; therefore, deployment of a huge amount of concepts at once is not implausible as conceptualists claim. For instance, McDowell claims that concepts in perception are not actively exercised but rather passively actualized. Namely, the subject of the experience is not engaged in an active process of conceptualization. This, in turn, would mean that in order to have a perception with conceptual content one does not need to perform a huge intellectual performance, therefore, there is nothing counterintuitive in the claim that the richness of perception is nevertheless conceptual. Perceptual content can be both rich and conceptually capturable through and through. Whether such an understanding of conceptuality is successful or would make any sense is an important yet debatable issue

and goes beyond the purpose of this work. Therefore, within the framework of this study we can at least claim that the richness of perceptual content does not necessarily falsify conceptualism, but it nevertheless reveals an important aspect of perceptual content that conceptualism has to account for and it forces conceptualists to introduce a notion of conceptuality that is consistent the richness of perceptual content⁵.

---

⁵ This article is a revised version of a section of my doctoral dissertation “Perception with and without Concepts: Searching for a Nonconceptualist Account of Perceptual Content” defended on January 2013. I am grateful to Assoc. Prof. Dr. Erdinç Sayan for his suggestions and corrections.

Genişletilmiş Türkçe Özet

Yrd. Doç. Dr. Pakize Arıkan SANDIKCIOĞLU

Nevşehir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Nevşehir-Türkiye.
pakizearikan@yahoo.com

Algısal İçeriğin Zenginliği

Algı deneyimlerinin dünyayı belli bir şekilde sunduğu sıkça öne sürülür. Örneğin bir portakalı yuvarlak olarak veya gökyüzünü mavi olarak algılarız. Bu nedenle algının temsil edici içeriğe sahip olduğu oldukça yaygın bir görüştür. Algısal içerik basitçe, algı deneyiminin dış dünyayı temsil şekli olarak tanımlanmaktadır. Ancak söz konusu bu içeriğin kavramsal niteliği, yoğun tartışmaların odağı olmuş ve ‘kavramsalılık’ ve ‘kavram-dışsalılık’ olarak adlandırabileceğimiz rakip görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışmanın amacı kavramsalı görüşe karşı öne sürülmüş olan ‘Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanı’ nı sunmak ve değerlendirmektir. Bu argümanın temel iddiası algısal içeriğin kavramlar tarafından kapsanamayacak kadar zengin olduğudur.

Özellikle John McDowell tarafından benimsenmiş olan kavramsalılığa göre, algısal içerik tamamıyla kavramsalıdır. Buna göre, bir öznenin içerikli bir algı deneyimine sahip olabilmesi için algısının içeriğini eksiksiz bir biçimde betimleyen kavramların tümüne sahip olması gerekmektedir. Örneğin, ‘mavi’ ve ‘kırmızı’ kavramlarına sahip olmadan gökyüzünün mavi olduğunu algılamak mümkün değildir. Kavramsalılığın temel motivasyonu algının kavramsal olan inançları gerçekleştirdiği iddiasıdır. Algısal inançların algı deneyimleri temel alınarak edinildiğini inkâr etmek oldukça güçtür. Algı deneyimlerimizin içeriği algısal inançlarımıza neden ve gerekçe teşkil ederler. Algıya yüklenen bu epistemik rol, onun kavramsal olmasını gerektirir. Çünkü kavramsalılığa göre kavramsal olmayanın kavramsal olanı gerçekleştirmesi mümkün değildir.

Öte yandan kavram-dışsalılığa göre, içerikli bir algı deneyimine sahip olmak için özne içeriği betimleyen kavramlara sahip olmak zorunda değildir. ‘Mavi’ veya ‘gökyüzü’ kavramlarına sahip olmadan da gökyüzünün mavi olduğunu algılayabiliriz. Bu görüşe göre, algısal içeriğin kavramsal olmaması onun rasyonel bir rolü olmadığı anlamını taşımaz. Algısal içerik, kavramsal olmamasına rağmen temsil edici bir içeriğe sahiptir ki bu da algısal inançları gerçekleştirmesi için yeterlidir. Kavram-dışsalılar içerikli bir algı deneyimine sahip olmak için kavramlara ihtiyaç duyulmadığını göstermek adına birçok argüman öne sürmüşlerdir. Bu çalışmada algı içeriği ve inanç içeriği arasındaki önemli bir farka vurgu yapan ‘Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanı’ sunulacaktır. Bu argüman kısaca şunu iddia eder: Algısal içerik, inanç içeriğinin aksine, kavramsal değildir, çünkü içerdiği ayrıntıların miktarı öznenin sahip olduğu ve uyguladığı kavramlardan çok daha fazla olabilir. Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanı her ne kadar kavramsalılığı zorunlu bir şekilde yanlışlayarak tartışmaya son noktayı koymasa da, kavramsalı görüşe önemli bir sorun teşkil etmekte ve tartışmaya farklı bir boyut kazandırmaktadır.

Algısal içeriğin kavramsal olup olmadığı tartışmasının çıkış noktasının Kant'ın bilgi kuramı olduğu söylenebilir. Kant'ın kavramsal olmayan sezgilere ve kavramsal olan düşünceye insan deneyim ve bilgisinin oluşmasında biçtiği rol, kavramsalıcı ve kavram-dışısalcı görüşlerin tetikleyicisidir. Kantçı bakış açısı iki şekilde yorumlanabilir: İlkine göre Kant kavramsalcılığı savunur çünkü deneyimin oluşmasında duyarlık ve anlak fakültelerinin karşılıklı işbirliğinin gereğini vurgular. Ancak diğer bir yoruma göre, Kant'ın kavramsal olmayan ancak yine de nesnel temsil yapabilen sezgilere biçtiği rol, onun kavramsal olmayan bir algısal içerik olduğu inancının göstergesidir. Kantçı görüşün bu iki farklı yorumu, bizi, tartışmanın çerçevesini netleştirmek adına, tarafsız bir 'algı' nosyonu ortaya koymak zorunda bırakır. Buna göre algı Kantçı deneyim kavramı ile özdeş tutulmamalıdır. Aksi takdirde kavram-dışısalcılık baştan ihtimal dışı bırakılır ve tüm tartışma önemini yitirir. Aynı şekilde, algı temsil edici özelliğe sahip olmayan ham hisler veya duyular olarak da tanımlanmamalıdır. Çünkü böyle bir tanımlama, algının sahip olduğuna inanılan epistemik ve rasyonel işlevini devre dışı bırakarak tartışmanın özünü göz ardı eder. Öyle ise, bu tartışma bağlamında, algı veya algı deneyimi, en basit hali ile temsil edici özelliği olan, diğer bir deyişle, dünyayı özneye belli bir şekilde sunan algısal durum olarak değerlendirilmelidir. Kavramsalcılık ve kavram-dışısalcılık arasındaki tartışma ise böyle bir algı anlayışının kavram gerektirip gerektirmediği olarak anlaşılmalıdır.

Algısal içeriğin zenginliği ile ilgili argümanı sunmadan önce üzerinde durulması gereken önemli bir nokta 'kavram sahibi olma' ve 'kavram kullanma' arasındaki farktır. Bir zihinsel durumun kavramsal olabilmesi için öznenin bu durumun içeriğini betimleyen tüm kavramlara sahip olması yeterli değildir. Özne aynı zamanda söz konusu bu kavramları kullanmalıdır da. Kavram sahibi olma nesnelere tanımlama veya düşünce oluşturma kapasitesi olarak nitelendirilirken, kavram kullanma bu kapasitelerin gerçekleştirilmesi veya uygulanması olarak anlaşılabilir. Örneğin 'gökyüzü mavidir' inancına sahip olan öznenin inancının içeriği sahip olduğu herhangi bir kavramla değil, o an kullanmakta olduğu 'gökyüzü' ve 'mavi' kavramlarıyla belirlenmektedir. Bununla paralel olarak eğer algı kavramsal ise, bir algı deneyiminin içeriğini belirleyen kavramlar öznenin o an kullanmakta olduğu kavramlara bağlıdır. Bu nedenle Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanı, algısal içeriğin yalnızca sahip olunan kavramlar tarafından değil, daha ziyade öznenin kullanmakta olduğu kavramlar tarafından belirlenemeyecek kadar zengin olduğu iddiası olarak anlaşılmalıdır.

Nesnelere algıladığımız zaman, onları çevrelerindeki diğer nesnelere soyutlanmış olarak algılamayız. Algımız bize nesnelere genellikle zengin bir sahne içerisinde sunar. Örneğin şu anda önümde duran bilgisayar deneyimlemekteyim. Ancak algımın bana sundukları yalnızca bilgisayarımın bakmakta olduğum parçası ile sınırlı değildir. Bilgisayarımı deneyimlerken onun sahip olduğu birçok özellik dışında, yakın çevresinde bulunan birçok nesneyi ve bu nesnelere sahip olduğu özellikleri de deneyimlemekteyim. Şu anki algımın içeriği, bilgisayarın rengi, şekli ve parçalarının yanı sıra, onun arka planında yer alan kitapları, kâğıtları veya yanında duran fincanı da kapsamaktadır. Yeteri kadar geniş bir kavramsal repertuarımız ve zamanımız olduğu sürece bu liste ilkece algısal içeriğimizin tüm ayrıntılarını kapsayacak ölçüde uzatılabilir. Ancak eğer kavramsalcılık doğru ise, yani eğer algımızın içeriği baştan aşağı kavramsal ise, algımızın içeriğinin kapsadığı bu detayları eksiksiz bir şekilde betimleyen kavramların tamamına sahip olmamız, dahası deneyimimiz anında bu kavramları

kullanmamız gerekmektedir. Fakat bu kadar çok kavramın, bir deneyim sırasında aynı anda etkin olması kavram-dışısalcılar tarafından olası görünmemektedir.

Algısal içeriğin zenginliği, kavramsal içeriğe sahip önermesel tutumlar ile karşılaştırıldığında daha da netlik kazanır. Örneğin ‘inanç’ oldukça sınırlı bir içeriğe sahip olan bir zihinsel durumdur. Bir nesnenin yuvarlak olduğu inancımız, söz konusu nesne ile ilgili sayısız ayrıntıyı temsil etmez. Ancak bir nesnenin yuvarlak olduğu algısı, o nesnenin boyutu, rengi, konumu gibi daha birçok özelliği de temsil etmektedir. Dretske aynı noktaya açıklık getirmek amacıyla *analog* ve *dijital* kodlama arasındaki ayrıma vurgu yapar. Eğer bir sinyal herhangi bir bilgiyi dijital olarak kodluyorsa, bu bilgi ve bu bilginin hali hazırda gerektirdiği bilgi dışında herhangi bir ilave bilgi vermez, ancak eğer analog olarak kodluyorsa kodladığı bilgi dışında ilave bilgi de verir. Örneğin bir resim bilgiyi analog olarak kodlarken, bir cümle bunu dijital olarak yapar. Dretske’ye göre söz konusu bu ayrım, algılar ve bilişsel süreçler arasında da vardır. Bir elmanın kırmızı olduğu algısı bilgiyi analog olarak taşır, ancak elmanın kırmızı olduğu inancı bilgiyi ancak dijital olarak sunar. Bu nedenle inanç içeriği, algısal içeriğe kıyasla oldukça sınırlıdır. Bu ayrımdan yola çıkarak Dretske, inanç içeriğinin aksine, algısal içeriğin kavramsal olamayacağını iddia eder.

Algısal içeriğin zengin olduğu iddiası, algılamakta olduğumuz tüm ayrıntılara dikkatimizi yönettığımız veya bu ayrıntıların hepsinin farkında olduğumuz iddiası olarak anlaşılmalıdır. Algısal İçeriğin Zenginliği argümanı daha ziyade, algısal deneyimlerimizin, dikkatimizi yönettığımız veya farkında olduğumuz şeylerin dışındaki birçok ayrıntıyı da temsil ettiğini öne sürmektedir.⁶ Algıladığımız her bir ayrıntıya dikkatimizi yöneltmemiz pek mümkün görünmemektedir. Ancak bu durum, dikkatimiz dışında kalan ayrıntıları algılamadığımız ve dolayısıyla bu ayrıntıların temsil edilmediği anlamına gelmemektedir. Her ne kadar dikkatimizi verdiğimiz ayrıntılar son derece sınırlı olsa da, bu algıladıklarımızın da aynı ölçüde sınırlı olduğunu göstermez. Ancak, farkında olunmayan veya dikkat dışında kalan ayrıntıların gerçek anlamda algılanıp algılanmadıkları oldukça tartışmalı bir konudur. Bu tarz algısal durumların, deneyim olarak nitelendirilebilmeleri için yeterli ölçüde epistemik öneme sahip olmadıkları iddia edilebilir. Öyle ise, bir kavramsalıcının sadece farkında olduğumuz veya dikkatimizi verdiğimiz ayrıntıları algıladığımızı iddia etmesi mümkündür. Örneğin Alva Noë, ‘değişim körlüğü’ olarak bilinen ve öznelere önelimdeki sahnede meydana gelen birtakım değişiklikleri algılayamadıkları durumu, algının aslında tamamıyla dikkate dayalı bir durum olduğunun göstergesi olarak yorumlamakta ve dikkat dışında kalan unsurların gerçek anlamda algılanmadıklarını iddia etmektedir. Daha açık bir ifade ile “Eğer bir şey dikkatinizin kapsamı dışında meydana geliyorsa, tam anlamı ile görünür dahi olsa, onu göremezsiniz.” Ancak, değişim körlüğü gibi durumlarda birtakım ayrıntı ve farkları algılamıyor olmamız bunları hiçbir zaman algılamadığımız anlamına gelmemektedir. Algının her zaman ve her durumda içerikçe zengin olduğunu iddia etmek yerine, algının çoğu zaman zengin bir içeriğe sahip olduğunu söylemek kavram-dışısalcı görüş için yeterli olacaktır.

⁶ Bu argüman dikkat dışı olma veya farkında olunmama gibi özelliklerin kavramsal olmamayı gerektirdiği iddiası olarak anlaşılmalıdır. Burada amaçlanan dikkatini yöneltmek veya farkında olmak ile kavramsal olmak arasında mantıksal bir ilişki olduğunu iddia etmek değil, algısal içeriğin düşünülenden daha zengin olduğunu göstermektir.

Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanına getirilebilecek bu tarz kavramsalci eleştirilere sunulacak pek çok karşı argüman vardır. Bunlardan ilki Fred Dretske tarafından öne sürülür. Dretske'ye göre birçok durumda bir kişiye 'Görmüş olman gerekirdi' tarzında ifadeler kullanılır. Ona göre bunun nedeni, söz konusu kişinin herhangi bir nesneyi görmemiş olduğunu düşünmesine rağmen, fiziksel ve psikolojik koşulların o nesnenin algı yoluyla kişiye sunulmasına elverişli olmasıdır. Öyleyse, ilk basit ve sezgisel kavram-dışsalci gerekçe, çoğu zaman görüş alanımızda bulunan nesnelere (örneğin dikkatimizi yönelttiğimiz bir nesnenin arka planındakileri) algılayabilmek için gerekli ve uygun fiziksel ve psikolojik şartları sağlıyor oluşumuzdur. Elbette bu gerekçe kavramsalci eleştirileri etkisiz hale getirmek için yeterli değildir ancak yine de dikkat dışı veya farkında olunmayan ayrıntıların da gerçek anlamda algılandıklarını destekleyen bir işaret olarak değerlendirilebilir.

Algısal içeriğin zengin olduğuna dair ikinci ve daha önemli bir gerekçe fenomenolojiktir. Dikkat dışı veya farkında olunmayan algısal durumların algı fenomenolojisine katkısı üzerinden yürütülen bir argümana dayanır. Bir algısal deneyimin sahip olduğu temsil edici içerik, yani dünyayı öznesine nasıl sunduğu ile bu deneyimin fenomenolojisinin, yani bu deneyime sahip olmanın nasıl bir şey olduğu, arasında güçlü bir ilişki olduğu iddia edilebilir. Bu nedenle eğer bir şey gerçek anlamda bir algısal deneyim olarak nitelendirilecekse, fenomenal özelliklere sahip olması gereklidir. Eğer dikkat dışı veya fark edilmeyen unsurlar kavramsalcılardan iddia edebilecekleri gibi gerçek anlamda algılanmıyorlarsa, fenomenal nitelikler taşıdıklarını veya algının fenomenal özelliklerine katkıda bulduklarını söylemek oldukça zordur. Aynı görüş şartları içerisinde, özdeş nesnelere bakmakta olan iki kişi hayal edelim. Bu iki kişinin söz konusu nesnelere deneyimlerken, birbirine çok benzeyen fenomenal hislere sahip olduklarını söyleyebiliriz. Ek olarak, bu kişilerin dikkatlerinin tamamıyla algılamakta oldukları nesnelere üzerinde olduğunu ve çevrede bulunan diğer nesnelere farkında olmadıklarını düşünelim. Şimdi de kişilerden sadece birisinin görüş alanında bulunan nesnelere bir tanesinin kaldırıldığını düşünelim. Bu durumda, bu iki kişinin aynı fenomenolojiye sahip benzer deneyimler yaşamaya devam ettiklerini söylemek mümkün müdür? Cevap 'hayır' gibi görünüyor. Hatta birden daha fazla nesnenin kaldırıldığı düşünülünce, söz konusu kişilerin deneyimlerinin arasındaki fark daha da açık hale gelir. Aynı şekilde, biri arka fona sahip, diğeri diğer nesnelere izole olan nesnelere dikkatlerini vererek bakan iki kişi düşünüldüğünde de algılarının fenomenolojisinin oldukça farklı olduğu söylenebilir. Bu durum, farkında olunmayan veya dikkatin yönlenmediği nesnelere de gerçek anlamda algılanabildiklerini göstermektedir. Diğer bir deyişle, bazı nesnelere, o an algıladığımızın farkında olmasak dahi gerçek anlamda algılarız.

Dikkat dışı veya fark edilmeyen algıların gerçek birer deneyim olduklarına inanmak için diğer bir neden 'duyusal hafıza' olgusuna dayanır. *Seeing and Knowing* adlı eserinde, Dretske, birtakım şeyleri gördüğümüzü hatırlayabilirken, bu algısal deneyimlerin farkındalığını hatırlamadığımız durumlar olabileceğini iddia etmektedir. Algı deneyimimiz sırasında farkında olmadığımız bir nesneyi veya bir nesne ile ilgili bir detayı aniden hatırladığımız durumlar olabilir. Örneğin, sokakta yürürken farkında olduğumuz nesnelere dışında farkında olmadığımız veya dikkatimizi vermediğimiz nesnelere, mesela bir ekmek fırınına da algılarız. Böyle bir durumda bize ekmek fırınına görüp görmediğimiz sorulsa muhtemel cevabımız görmediğimiz yönünde olacaktır. Ancak, ilerleyen bir zamanda ekmek

fırını algılamış olduğumuzu aniden hatırlamamız mümkündür. Yine aynı şekilde, görüş alanımızda bulunan bir nesneyi bulamayıp, daha sonra söz konusu nesneyi nerde gördüğümüzü hatırlamak sıkça rastlanan bir durumdur. Algısal deneyimin sonlanmasından sonra bu gibi nesne veya detayların hatırlanabiliyor oluşu dikkat dışı veya farkında olunmayan algıların da gerçek anlamda birer deneyim olduklarının göstergesi olarak yorumlanabilir. Çünkü algılamadığımız bir şeyi hatırlamamız pek mümkün görünmemektedir. Eğer bir şeyin görülmüş olduğu hatırlanıyorsa daha önceden deneyimlenmiş olması gerekmektedir. Michael Martin'in de vurguladığı gibi duyuşal hafızada yer alan deneyimler, geçmiş deneyimlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, farkında olunmayan veya dikkat dışı algısal durumların hafızada yer alıyor oluşu, onların gerçek birer geçmiş deneyim olduğunun göstergesidir.

Tüm bu bilgiler ışığında, algısal içeriğin zengin olduğuna birçok felsefi nedenimiz olduğunu gördük. Zaten bir kavramsalıcı olan McDowell bile algısal içeriğin zengin olduğu iddiasıyla hemfikir görünmektedir. Ancak algısal içeriğin zenginliğinin, kavramsalıcı görüş için önemli bir sorun teşkil ettiği söylenebilir, çünkü kavramsalıcıları bu denli zengin bir içeriği tasvir eden kavramların hepsinin bir anda ve bir özne tarafından nasıl kullanılabilirdiğini açıklamak zorunda bırakır. Elbette, Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanı birçok yönden eleştiriyi açıktır. Bu bağlamda, bu argüman kavramsalılık ve kavram-dışısalcılık arasındaki anlaşmazlığa son noktayı koymamaktadır. Kavramsalıcılar için bu argümana verilebilecek iki olası yanıt vardır: kavram-dışısalcıların iddia ettiklerinin aksine, algısal içeriğin zengin olmadığını iddia etmek ki bu çalışmanın amacı bu seçeneğin makul olmadığını göstermektir. Veya algısal içeriğin zengin olduğunu kabul edip, yine de algılanan tüm ayrıntıların kavramsal olarak temsil edildiğini iddia etmeye devam etmektedir. Diğer bir deyişle, kavramsalıcılar dikkatimizi yönettikleri veya farkında olduğumuzdan daha fazla şey algılayabileceğimizi, ancak bunun kavramlarımızın izin verdiği ölçüde olabileceğini iddia edebilirler. Bu yanıtın başarılı olabilmesi için kavramsalıcılığın, kavram-dışısalcıların vurguladığı konu ile başa çıkabilecek bir 'kavramsal olma' nosyonu sunmaları gerekmektedir. Diğer bir deyişle, bu nosyon 'bu kadar çok kavram bir deneyim sırasında nasıl aynı anda kullanılabilir?' sorusuna yanıt verebilmelidir. Farkında olunmayan algıların içeriğini de kapsayacak bir kavramsallık nosyonu bulmak elbette mümkündür. Kavramsalıcılar, kavram kullanmanın karmaşık bir bilişsel edim gerektirmediğini, çok sayıda kavramın aynı anda kolayca kullanılabileceğini ve dolayısıyla, algısal içeriğin zengin oluşunun kavramsalıcılığa karşı bir sorun teşkil etmediğini öne sürerler. Bu anlayışa göre, algısal içeriğin zengin ve aynı zamanda kavramsal olması sezgilere aykırı değildir. Örneğin, McDowell'a göre algı deneyimlerinde kavramlar etkin bir şekilde uygulanmazlar, aksine algısal içerikte pasif bir şekilde bulunurlar. Başka bir ifadeyle, algı deneyiminin öznesi aktif bir kavramsallaştırma süreci yaşamaz. Kavramsal algısal içeriğin bilişsel bir çaba gerektirmemesi Algısal İçeriğin Zenginliği argümanına zarar verebilir. Ancak, bu tarz bir 'kavramsalılık' anlayışının başarılı olup olamayacağı veya bu bağlamda bir anlam ifade edip etmediği bu çalışmanın amacını aşan önemli bir tartışma konusudur. Öyleyse, Algısal İçeriğin Zenginliği Argümanının her ne kadar kavramsalılığı zorunlu olarak çürütme de, kavramsalıcıların baş etmek zorunda olduğu bir soruna değinerek tartışmaya önemli bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Anahtar Terimler

Kavramsalılık, Algısal İçerik, Algısal İçeriğin Zenginliği.

REFERENCES

- BREWER, Bill (1999) *Perception and Reason*, Oxford: Calderon Press.
- CHUARD, Philippe (2007) "The Riches of Experience," *Journal of Consciousness Studies*, 2007/14: 20-42.
- CRANE, Tim (1992) "The Nonconceptual Content of Experience," *The Contents of Experience*, ed. by T. Crane, pp. 136-156, Cambridge: Cambridge University Press.
- DRETSKE, Fred (1969) *Seeing and Knowing*, Chicago: Chicago University Press.
- DRETSKE, Fred (2003) "Sensation and Perception," *Essays on Nonconceptual Content*, ed. by York H. Gunther, pp. 25-41, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- GUYER, Paul (2006) *Kant*, London and New York: Routledge.
- HANNAH, Robert (2006) *Kant, Science and Human Nature*, Oxford: Clarendon Press.
- HECK Jr., Richard G. (2000) "Nonconceptual Content and the 'Space of Reasons,'" *The Philosophical Review*, 2000/109: 483-523.
- KELLY, Sean Dorrance (2001) "Demonstrative Concepts and Experience," *The Philosophical Review*, 2001/110: 397-420.
- LOWE, Jonathan (2000) *An Introduction to the Philosophy of Mind*, Cambridge: Cambridge University Press.
- MARTIN, M. G. F. (1992) "Perception, Concepts and Memory," *The Philosophical Review*, 1992/101: 745-753.
- MCDOWELL, John (1996) *Mind and World*, Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press.
- NOË, Alva (2002) "Is the Visual World a Grand Illusion?" *Journal of Consciousness Studies*, 2002/ 9: 1-11.
- RENSINK, R., Kevin O'REGAN & James J. CLARK (2000) "On the Failure to Detect Changes in Scenes Across Brief Interruptions," *Visual Cognition*, 2000/7: 127-145.
- TYE, Michael (2005) "On the Nonconceptual Content of Experience," *Experience and Analysis*, ed. by M. E. Reicher & J.C. Marek, pp. 221-239, Vienna.